

Osmanlı Devletinde İlk Türkçü Eğitim Dergisi: Yeni Fikir

The First Nationalist Education Journal in Ottoman Empire: YeniFikir

Mehmet Salih ERKEK*

Özet

II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Sultan Abdülhamid döneminde dile getirilemeyen fikirlerin kendini en yoğun olarak ifade ettiği saha basın-yayın sahası olmuştur. Bu dergilerden birisi de 1911 yılında yayın hayatına başlayan Yeni Fikir Dergisi'dir. Yeni Fikir her nedense dönemin Türkçü dergileri arasında sayılmamaktadır. Oysaki bu derginin eğitim yönü ağır basmasına rağmen Türkçü fikirleri savunan bir tarafı da vardır. EdhemNejad ve Ferid Beylerin çıkardığı bu dergi her şeyden önce milli terbiyeye çalışan ve mekteplerde ziraat ve ticareti geliştirme gayesi güden bir dergidir. Balkan Savaşlarının ateşli günlerinde dergi temel politikasını intikam fikri üzerine kurmuş, izcilik, jimnastik, mekteplerde askerlik ve beden terbiyesine büyük önem vermiştir. Bu yönü ile II. Meşrutiyet'in eğitim hayatı başta olmak üzere siyasi, iktisadi ve ilmi hayatına ışık tutan Yeni Fikir dergisi pek çok açıdan incelenmeye değer bir yayındır.

Anahtar Kelimeler:Yeni Fikir Dergisi, Ethem Nejat, Türkçülük, Ziraat, Terbiye-i Bedeniye

Abstract

After the proclamation of the second constitutional period, the field in which the opinions which were not verbalized during the Abdulhamit II reign were stated most frequently was the press and broadcasting. One of these journals was YeniFikir journal, which started to be published in 1911. YeniFikir is somehow not considered as being one of the nationalist journals of the period and is ignored. However, although it is mainly an education journal, it also has an aspect which defends nationalist opinions. This journal, which was published by EdhemNejad and FeridBey, is a journal which especially works for national educating and has the aim of improving agriculture and commerce at schools. During the hot days of Balkan Wars, the journal established its main policy on the idea of revenge and gave great importance to scouting, gymnastics, military training and physical education at schools. With this aspect, YeniFikir journal, which shed light on the educational, political, financial and scientific life of the second constitutional period, is a publication that is worth examining in many aspects.

Key words:YeniFikir Journal, EthemNejat, Turkism, Agriculture, Physical Education

* Yrd. Doç. Dr., Dicle Üniversitesi- Diyarbakır

II. Meşrutiyet Dönemi Basını ve Türkçü Dergiler

II. Meşrutiyet'in ilanıyla birlikte başlayan yeni dönemin temel karakterlerinden birisi hiç kuşku yok ki önceki dönemin sınırlamış olduğu fikir hürriyetinin yeniden tesis edilmesi olmuştur. İnkılâbın hemen akabinde imparatorluk coğrafyasında bir bahar havası esmiş, nümayişler tertiplenmiş ve II. Abdülhamid dönemi tüm yönleriyle eleştirmiştir. Siyasette, ekonomide, eğitimde, sanatta ve edebiyatta daha önce söylenmemiş her türlü fikrin söylenmesi refleksiyle inkılâbı destekleyenler kendilerine en uygun alan olarak basını seçmişlerdir. Basın üzerindeki sansürün kaldırılmasıyla birlikte inkılâbı takip eden günlerden itibaren birçok dergi ve mecmua yayın hayatına başlamış ve bu durum ilerleyen yıllarda da devam etmiştir. Bu dönemde yayınlanmaya başlayan gazete ve dergilerin en belirgin özelliği bir çoğunun İttihatçı nitelikli olması ve yeni iktidarı destekler bir yayın politikası izlemeleridir. İttihatçıların temel politik argümanı olan Türkçülük fikrinin yaygınlaşmasıyla birlikte bu fikri destekleyen birçok Türkçü dergi yayın hayatına başlamıştır.¹ II. Meşrutiyet'in ilanından sonra gelişen siyasi olayların da alevlendirdiği Türkçülük fikri ekseninde yayın yapan bu dergilerin en önemlileri "Türk Derneği", "Türk Yurdu", "Genç Kalemler", "Türk Sözü", "Halka Doğru", "Türk Duygusu" gibi dergileridir.

"Hüsn ve Şiir" adıyla yayınlanmaya başlayan ve 1911 yılında "Genç Kalemler" ismini alan dergiden hemen sonra yine aynı yıl içerisinde önce "Türk Derneği", hemen akabinde ise Kasım 1911'de "Türk Yurdu" dergilerinin yayınlanması Türkçülük cereyanının geniş kitlelere yayılmasına olanak sağlamıştır. Türkçü dergilerin yayınlanmaya başladığı 1911 yılının son aylarında yayın hayatına başlayan "Yeni Fikir" dergisi de ilk Türkçü dergilerden birisi olma özelliği taşımaktadır. Genç Kalemler dergisi daha çok Türkçülüğün dil ve edebiyat sahasıyla ilgilenirken, Türk Yurdu tarih ve kültür, Yeni Fikir ise bu hareketin eğitim boyutuyla yakından ilgilenmiştir. Bu açıdan bakılınca Yeni Fikir dergisi Osmanlı Devletinde yayınlanmaya başlayan ilk Türkçü eğitim dergisidir denilebilir.

Yeni Fikir Dergisi

Ethem Nejat Bey'in Manastır Darülmuallimin Müdürlüğü sırasında, okulun tarım muallimi A.Ferid Bey ile birlikte çıkardıkları bu dergi dönemin en önemli eğitim dergilerinden birisi olmuştur. Derginin adında yer alan "Yeni" ibaresi II. Meşrutiyet'in ilanını takip eden dönemde devr-i sabıkın bir antitezi olarak ortaya konan fikirleri ifade etmekte kullanılan popüler bir ibareydi. Kuşku yok ki bununla amaçlanan temel hedef topluma sunulan düşüncelerde bir eski-yeni karşılaştırması yaptırılmak istenmesidir. Yeni Lisan, Yeni Felsefe, Yeni Ahlâk, Yeni Hayat, Yeni Dünya, Yeni Turan ve benzeri ifadeler bu amacın en bariz örnekleridir. Derginin içeriği incelendiğinde derginin ismiyle uygun olarak birçok konuda okuyucularını yeni fikirlerle tanıştırdığı görülmektedir.

Her ayın 15'inde yayınlanan derginin ilk sayısı 15 Kanûn-ı evvel 1327 (Aralık 1911) tarihinde yayınlanmıştır. Derginin logosunun hemen altında yer alan "Gençlerin ve muallimlerin istifadelerine ve Manastır Darülmuallimini Talebe ve Mezunin Cemiyetinin

¹ Bülent Varlık, "Tanzimat ve Meşrutiyet Dergileri", *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*, C. 1, İletişim Yayınları, İstanbul 1985, s. 119.

efkârının neşrine hadim terbiyevî, ictimai, zirai her ayın on beşinde neşr olunur mecmuadır” ifadesinden başlangıçta derginin Manastır Darümuallimininin bir yayın organı şeklinde tasavvur edildiği anlaşılmaktadır. 15 Şubat 1328 (Şubat 1913) tarihli 8. sayıdan itibaren derginin idarehanesi Manastır’dan İstanbul’a taşınmak zorunda kalmış, bu sayıdan itibaren Darümuallimin ile ilgili ibare kaldırılarak yalnızca “Milli terbiyeye ve Türklüğe çalışır aylık mecmua” alt başlığıyla çıkmıştır. 9. sayıda bu ibare “Milli terbiyeye çalışır ve mekteplerde ziraat gayesi güder aylık mecmuadır” şekline dönüştürülmüştür. Derginin idarehanesi Manastır Darümuallimi olarak gösterilirken, İstanbul için tevzi’ yeri Bâb-ı Âli karşısında bulunan “Meziyet-i İktisadiye Kütüphanesi” olarak verilmiştir. Derginin İstanbul’a taşınmasından sonra ise bu adresin isminin değişerek Çiftçi Kütüphanesi olduğunu görmekteyiz. Çiftçi Kütüphanesi, aynı zamanda Ethem Nejat Bey’in tüm kitaplarının ve sorumlu müdür olduğu dergilerin basım, müracaat ve dağıtım yeri olan merkezdir. Bu kütüphanenin sahibi Ethem Nejat’ın Üsküdar’dan çocukluk arkadaşı olan Ahmed Akif’tir.² 1919 yılında Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkasının kuruluş yeri ve merkezi olarak da Çiftçi Kütüphanesi gösterilmektedir.³ Tunçay, Ahmed Akif’i dükkânını bu çevre üyelerine açmasından başka solcu faaliyeti olmayan bir zat olarak tanımlamıştır⁴.

Dergiye gelen okuyucu mektupları, derginin ödüllü yarışmalarına gelen cevaplar ve basında çıkan ilanlardan⁵ anlaşıldığı kadarıyla Yeni Fikir Manastır ve Rumeli sahasıyla sınırlı kalmamış, yurdun dört bir yanında okunan bir dergi olmuştur. Yeni Fikir Aralık 1911-Mayıs 1914 tarihleri arasında toplam 22 sayı çıkmıştır. Nejat Bey’in Manastır Darümuallimini Müdürlüğü döneminde Manastır’da yayınlanmaya başlamış ancak Balkan Savaşları nedeniyle Haziran 1912’den Şubat 1913’e kadar çıkamamıştır. Dergi, Manastır’ın Sırplar tarafından işgalinden sonra okuyucularına hitaben bir yazı yayınlayarak mevcut durum hakkında onları bilgilendirmiştir. Bu yazıdan derginin genel yazı politikasında bir değişiklik olmayacağını, sadece Türklüğe ait yazılara daha fazla yer verileceğini öğrenmekteyiz. Yeni Fikir idare heyetinin kaleme aldığı yazı şu şekildedir:⁶

“Milleti istibdat belasından kurtarmak için ilk hürriyet sancağını açan ve senesinde nice efkârı, vicdanı hür olanları çeken Manastır’da, bazı düşman cereyanları sükûtlar ve ihanetlerle maksatlarına doğru yürürken bir samimi lisan da Türk gençlerine “Yeni Fikir, Yeni Fikir” diye bağıryordu.

Yazın iki aylık sıcağında kendini tatil etmek cesaretini karilerinden alan Yeni Fikir, tatil hitamında da çıkamadı. Çünkü milli namusa hakaret elini uzatan düşmanlarla başlayan haklı harp bize aks-i tali göstererek, Üsküp ve Selanik’ten sonra Manastır’ı da kaybettirdi. Her zaman terakki ve teceddüt emellerimizle bizi kâh karlı, kâh yeşil tepelerinin arasındaki ağuşunda saklayan hürriyet şehri artık bize söyletmiyor, bizi güldürmüyor, bizi ağlatıyordu.

...

² Fethi Tevetoğlu, Türkiye’de Komünist Faaliyetleri, Ankara, 1956, s. 83.

³ Tarık Zafer Tunaya, Türkiye’de Siyasal Partiler, C. II, Mütareke Dönemi, İstanbul, 2007, s. 482.

⁴ Mete Tunçay, Türkiye’de Sol Hareketler, BDS Yayınları, İstanbul, 2000, s. 207.

⁵ “Yeni Fikir”, *Tasvir-i Efkar*, 26 Nisan 1913.

⁶ “Yeni Fikir’in Sözleri”, *Yeni Fikir*, C. II, S. 8, Şubat 1913, ss. 225-227.

Bu terbiye, bu içtimai hayatla yaşamaya artık katiyen veda hissetmeliyiz. Yeni Fikir badema kendisini pek sevdiği Manastır'ın acısıyla daha yavuz bağırarak; bizi asıl mahveden, Yeni Fikir'i yurdundan, Rumeli'den çıkartan esbabın izalesi çarelerini ortaya koyacak ve cehaletle, ataletle edilecek harbin sevkülceysini, tabiyesini velhasıl bütün fünununu öğretecektir.

Yeni Fikir vatanın hududunu çizemez. Onun vatani pek manevi, pek büyüktür. Dedelerin kemiğini saklayan, ırkdaşlarını, dindaşlarını sinesinde muhafaza ediyor. Yeni Fikir işte bu vatan için bağırarak. Biz demek istiyoruz ki bu manevi, bu büyük vatana asıl sahip olmak için yolunda çalışmalı; millete can, ferde istiklal hayatı verecek metin yolları takip etmeliyiz.

Yeni Fikir yine evvelki azmi ile -doğduğu İstanbul'da- çıkmaya başlıyor. Evvelki neşriyatında kendine pek çok zahîr bulduğu gibi şimdi de bulacağından ümitvar bulunuyor. Zahîrlerimizin çoğalmasi ile emele yaklaşmak harekâtı arasında kati bir münasebet görüyoruz.

Yeni Fikir münderacatını yine evvelki kılığında bırakacaktır. Fazla olarak Türklüğün hayat-ı mevcudiyetine dair makalelerini çoğaltacaktır. Bu kısmın tahririnin muhterem kardeşimiz "Arslan Turgut" deruhte eyliyor. "Ve minAllahul Tevfik"

Yeni Fikir'in bütün eski sayıları düşmanın tahrip eline düştü. Birçoğu diğer eşya meyanında Bulgar'a da aşırıldı. Binaenaleyh yeni abonelerimize ancak sekizinci sayıdan itibaren gönderebiliriz.

Yeni Fikir'in abone defteri kurtarılmış olduğundan İstanbul ve Anadolu'daki abonelerine muntazaman irsal olunacaktır. Rumeli abonelerimizden bu tarafa gelenler var ise adreslerini bildirdikleri halde muntazaman takdim edeceğiz. Tabii ki postalar cereyanına girdikten sonra Rumeli de Yeni Fikir'i muntazaman alacaktır"

Gerçekten de Yeni Fikir dergisinin 8. sayısından itibaren Türklüğe yapılan vurgu ciddi oranda artmıştır. Bu nedenle derginin yayın politikasını 8. sayıya kadar olan ve daha ziyade eğitim ve ziraat bilgileri ağırlıklı olan birinci dönem ve 8. sayıdan 22. sayıya kadar olan koyu bir Türkçülüğün izlerini taşıyan ikinci dönem olarak ikiye ayırabiliriz. Elbette ki ikinci dönem içerisinde dergi sadece Türklüğe ait makaleler ve yazılardan ibarettir denilemez. Ancak bu dönemde ön planda olan temel duygu Türklük duygusu olmuştur. Örneğin eğitimin milli karakterinin ön plana çıkartılması gerekliliği, geçmişte yaşamış olan Türklere yapılan atıflar, Balkan Savaşları ertesinde Türklüğün vaziyeti gibi konular dergi sayfalarında daha fazla yer almıştır.

Kısa bir süre İstanbul'da yayınlanan dergi, Ethem Nejat Bey'in Bursa Darülmualimin müdürlüğüne atanmasından sonra 17. sayıdan itibaren Bursa'da yayınlanmaya başlamıştır.

Dergi, birinci sayısında hangi amaçla çalışacağını şu şekilde ifade etmektedir:

"Memleketimizde çocuklar, gençler iyi terbiye edilemiyor. Terbiye-i umumîyenin noksanlığı ki cemiyetimizin içerisinde binlerce, yüz binlerce korkak, memuriyet peşinden kurtulamaz, aciz adamları çoğaltıyor, teşebbüs hissini bu memlekette yok ediyor. Serbest ve

akil bir tarikte çalışmak, sebat etmek, şahsına, ailesine, mensup olduğu heyet-i içtimaiyeyehidmet etmek cesaretini kendinde bulanlar binde bir bulunmuyor. İktisadi membalardan istifade etmekten korkuluyor; daima rahat ve asude ve burunun dibinde hazırlanmış ve kurulmuş işler taharri ediliyor.

Hâlbuki pek çıplak ve muhtaç yaşayan memleketimiz, bu memleketi tezyin edecek ve bu vatana hayat verecek gençlerin ellerine muhtaçtır. Osmanlı vatani iddia edebiliriz ki heyet-i umumîyesiyle bir ziraat memleketidir. Evvelden beri ziraatı terk etmiş şehirli ailelerin evlatlarından sarf-ı nazar etmeye tahammül etsek bile, bugün şehirlere ve memur yetiştirir mekteblere akın akın akan kasabalı, köylü çiftçi evlatları için büyük bir yeis hissederiz. Bütün çiftçi çocuklarında memur olmak; adliye memuru olmak, mülkiye memuru olmak, zabıta olmak için nihayetsiz, vasi' ve şedid bir emel var. Bilmiyoruz, takdir etmiyoruz ki felakete doğru seri, telafisi gayri kabil adımlar atıyoruz.

Buna sebep: Tahsil-i ibtidai ve rüşdi, hatta idadi de gençlere yaşamak ve ziraata ehemmiyet vermek lazım geldiğini takdir ettirememektir. Çocuğa küçükken hür ve serbest meslekleri ve bahusus bizim memleketin pek muhtacı olduğu ziraatı sevdirmeli, onlara dünyada en iyi meslek ziraat olduğunu anlatmalı, adeta ruhlarına nakşetmelidir.

Bugün Belçika, Amerika ve onlardan sonra Macaristan ve Avusturya, Fransa, Almanya hükümetlerinin terbiye ve tedarikat-ı ziraiye için ne kadar çalıştıklarını görmek bizi hayretlere düşürür. Bu memleketlerde hükümet resmen çalıştığı gibi binlerce cemiyetler de çalışıyor ve düşünüyor ki herkesin kalbinde bir ziraat muhabbeti yaşasın, çiftçilikten dönenler olmasın, çiftçilik çoğalsın, bütün ekseriyet çiftçi olsun...

Belçika hükümeti mekâtib-i idadiye, rüşdiye vesaire de bile hayvanat, nebatat, tabakat, hikmet, kimya, alelumum tabiiyat derslerinin sırf ziraata taalluk eder surette tedris için programlar yaparken biz bu terbiyeyi ihmal ve mekteplerden ziraat derlerini ilga ediyoruz.

Bu hususta aile terbiyesinin, ibtidaimekteb terbiyesinin çok tesiri vardır. Biz muallimlere bu sütunlarda hür fikirli, müteşebbis, ziraata muhib gençler yetiştirmek usûllerini göstereceğiz. Dünyanın en mükemmel terbiye usûllerini, esaslarını yazacağız. Aile ve valideleri ve çiftçi hanımlarını da unutmayacağız. Muallimlerimiz bu hususta büyük uzv-ı müesser olacaklar, birçok muallimlerimiz istikbal validelerini, küçük hanımları da yetiştiriyorlar. Bu mecmuayı birçok valideler ve muallimler de okuyacak...

Risalemiz terbiye-i hissiye ve fikriye için çalışacağı gibi bugün pek sükût etmekte olan kuvve-i bedeniyeimizin, sıhhat-i umumiyenin ıslahı çarelerini, yollarını, irae ve alelumum terbiye-i medeniyyeden, hareketten, terbiyevî ve serbest oyunlardan ve sporlardan bahsedecektir.

Gazetemiz bazı mühim mesâil ve bahisler hakkında büyük muharrir ve mütefekkirlerden fikirler soracaktır. Kezalik mektebin ve talebe cemiyetinin tarz-ı mesaiyesinden eski mezunları ve muallimleri haberdar edecek, onların sa'y ve muvaffakiyatı bize öğretecektir.

Ders numuneleri de koyacağız. Bahusus çocukların sa'y, azim, şahsi teşebbüs, kendi kendine malik olmak Self-government ve hürriyet-i hakikiye hissini tezyid edici, ziraata ve diğer hür işlere heves verici ders numuneleri ve bazen müsabakalar neşredeceğiz."⁷

Yeni Fikir'in en belirgin iki özelliği tarım ve tarım eğitimine verdiği önem ile Türkçülüğüdür. Yukarıda da değinildiği gibi derginin sayıları incelendiğinde genel yayın politikasının özellikle 8. sayıdan itibaren Türkçülük olduğu açık bir şekilde görülür. Başta Ethem Nejat Bey olmak üzere Türklüğe vurgular yapılmakta, Türk'ün gücü, cesareti, başarıları sürekli ön plana çıkarılmaktadır. Özellikle Balkan Savaşlarının getirdiği büyük çaplı toprak kaybı ve en önemlisi derginin çıktığı Manastır'ın elden çıkması derginin tam anlamıyla Türkçülüğe sarılmasına neden olmuştur. Bulgarların, Rumların, Sırların, Rumeli'de Türklere yaptıkları zulüm ve haksızlıklar dergi sayfalarına yansımıştır. Dergi yazarlarından bazıları özellikle Balkan Türklerinin durumlarıyla yakından ilgilenmişler, yazılarında ve şiirlerinde bu konu üzerinde durmuşlardır.⁸ Vatan ve millet sevgisini geliştirmek maksadıyla dergi yazarları makaleler, şiirler ve hatta marşlar kaleme almışlardır. Bu yazılardan en önemlisi Ethem Nejat Bey'in seri olarak beş sayı boyunca yayınladığı "Müdafaa-yı Milliye ve Terbiye" adlı makaleler dizisidir. Bu makalelerinde Nejat Bey mekteplerde verdiğimiz eğitimin hiçbir işe yaramadığını, sadece göstermelik olduğunu, milli bir his ve karakter vermektan yoksun olduğunu, hâlbuki karşımızda bulunan Bulgarların, Rumların, Arnavutların çocuklarını mekteplerde milli hislerle yetiştirdiklerini, bizim de bir an önce eğitim sistemimizi değiştirmemiz lazım geldiğini ve hem bedenen hem ruhen Türklüğe hizmet edecek nesiller yetiştirmemiz gerektiğini ifade eder.⁹ Yeni Fikir idare heyeti tarafından 12. sayıda yayınlanan "Memleketimizi Tanıyalım ve Tanıtalım", Ethem Nejat Bey'in 17. sayıda yayınladığı "Vatan Neye Derler?" isimli makalesi, yine aynı sayıda yer alan "Yurt İçin" ve 18. sayıda Erturan imzalı "Vatan" adlı şiirler özellikle çocuklarda ve gençlerde bir vatan ve millet mefhumu oluşturmak için kaleme alınmıştır. Bu konuda dikkat çekici bir hamle Behram (Lütfi) Altay'dan gelmiştir. Rumeli'de bulunan Türkler için yazdığı "Rumeli Türküsü" isimli şiiri bestelemiş ve bu beste milli duyguların yoğun olduğu bir dönemde çeşitli etkinliklerde okunmuştur. Beste okunurken bir mizansen canlandırılmaktan geri kalınmamış bu suretle bestenin etkisi arttırılmak istenmiştir. Sayfanın hemen altında bu türkü söylenirken çekilmiş bir fotoğraf koyulmuş ve türkünün nasıl söyleneceği şu şekilde ifade edilmiştir: "Resimde görüldüğü gibi duvara siyaha bulanmış Rumeli haritası ta'lik edilir. Haritanın altına Osmanlı bayraklarına hamil bir kız durur. Bu vatani temsil eder. İki sıra çocuk dizilir. Hariçten görünmek için orta yer açık bırakılır. Çocuklardan birisi Rumeli'ne hitaben söylemeye başlar. Kenardaki çocuklar yalnız "Ağlama sen garip vatan, Biz geliriz yine inan" mısralarını bir

⁷ "Yeni Fikir Nasıl ve Ne İçin Çalışacak", *Yeni Fikir*, C. I, S. 1, Aralık 1911, ss. 1-2.

⁸ Bu konuda Manastır Darülmualimini 1327 yılı mezunlarından Alasonya'nın Ormanlı Köyü Muallimi olan Mehmet Zeki Bey "Rumeli'deki Türkler Ne Olacak?" adlı makalesinde konuya özeleştirii ile yaklaşımakta ve özellikle Rumeli'de yaşayan Türkler arasında Türkçe'nin yeteri kadar kullanılmaması ve bu nedenle Türklüğün yavaş yavaş erimesinden şikayet etmektedir. Mehmet Zeki, "Rumeli'deki Türkler Ne Olacak?", *Yeni Fikir*, C. 2, S. 10, Nisan 1329, ss. 315-319. Diğer bir yazı; Rumeli'den Mektuplar, *Yeni Fikir*, C. 2, S. 11, Mayıs 1329, ss. 333-337. Şiirler için bakınız; Sabri Cemil, "Rumeli'yi Unutma", *Yeni Fikir*, C. 3, S. 13, Temmuz 1329, ss. 399-400. Behram Lütfi, "Rumeli Türküsü", *Yeni Fikir*, C. 3, S. 22, Mayıs 1330, s. 701.

⁹ EdhemNejad, "Müdafaa-yı Milliye ve Terbiye I", *Yeni Fikir*, C. 2, S. 8, Şubat 1328, ss. 240-249.

ağızdan tekrar ederler. Zirdeki resim Bursa Darümuallimini tiyatro salonunda Rumeli Türküsü söylediklerini gösterir. Orta yerdeki eserin sahibi Altay Bey'dir. Rumeli Türküsü Bursa tiyatrosunda, Darüfünun salonunda, Şems-ülMekatib müsamerelerinde müteaddit defa söylenerek pek çok alkışlanmıştır.”¹⁰

Dergi Balkan Savaşlarında karşılaşılan kötü durumun ve başarısızlıkların faturasını yanlış eğitim politikalarına, çocuklarımızın ve gençlerimizin bedensel zayıflığına kesmiştir. Bu amaçla dergide Türklüğün yükseltilmesi, Türk çocuklarının bilinçlenmesi, yeniden ecdadımızın sahip olduğu topraklara kavuşulabilmesi için intikam hislerinin alevlendirilmesi ve bedence sağlıklı olunması için yazılar kaleme alınmaya başlanmıştır. Balkan Savaşları esnasında Türk ordusunun aldığı mağlubiyet başta Ethem Nejat Bey olmak üzere dergi yazarlarını derinden düşündürmüştür. Dergi bu konuda suçu eğitim sistemine ve dolayısıyla öğretmenlere yükler. Eğitim sistemimizin çocukları eğitmekten çok körelttiği, benlik ve karakter vermek yerine memur yetiştirmeye yönelik olduğunu ifade eder. Pis, havasız ve sağlıklı sınıflara doldurulan çocukların zihinsel ve bedensel gelişimlerini tamamlayamadıklarını, bırakınız vatana hizmet etmeyi kendilerine faydaları olmadığını ifade ederler. Bu konuda en sert eleştiriler Ethem Nejat Bey'den gelir. Nejat Bey yazılarında her şeyden evvel bu eğitim sisteminin kökünden değiştirilmesi gerektiğini ifade eder. Ona göre önce öğretmelerin iyi yetişmeleri gerekir. Çünkü çocukları yetiştirecek olanlar onlardır ve en büyük görev onlara düşmektedir. Darümuallimin ve Maarif Müdürlükleri yapmış olan Nejat Bey bu nedenle Darümualliminlere büyük önem verir. Dergide de Darümualliminler ve öğretmenlerin yetiştirilmesi ile ilgili birçok yazı kaleme alınmıştır. Nejat Bey sınıf içerisinde verilen eğitimin asla ve asla yeterli olmayacağını, uyuşuk ve bağımlı nesiller yetiştireceğini ileri sürerek çözümü açık havada ve doğada eğitimde görür. Bu nedenle dergide Avrupa'da başlamış olan “New School” akımı hakkında bilgiler verir. Derginin birinci sayısında kaleme aldığı “Yeni Mektebler” adlı makalede İngiltere’de Doktor CecilReddie tarafından açılmış olan ve öğrencilere kırdada ve doğada eğitim veren “Abbotsholme” mektebi hakkında bilgi verirken, Dr. Leitz ve EdmundDemolins’ten de bahseder.¹¹ İkinci sayıda ise Bedales Mektebi¹², beşinci sayıda ise Dr. Lietz Mektebi¹³ hakkında bilgiler verir ve özetle bu mekteplerde uygulanan sistemin alınmasını ister. Nejat Bey aslında bu mekteplerden bahsederken bir gerçeğin altını çizer. Türklük duygusuyla hareket eden Nejat Bey kendi tarihimize baktığımızda şimdikinden çok farklı bir eğitim ve yaşam tarzımızın olduğunu, bu nedenle çözümü dışarıda aramamamızı telkin eder. Çünkü atalarımızın yaşadıkları hayat Avrupalıların çocuklarının eğitimlerinde kullandıkları usullerden hiç de farklı değildir. At üstünde, doğada sürekli hareket halinde bulunan, hayatta kalmayı, mücadele etmeyi, yemeyi-içmeyi doğada öğrenen ve bu suretle sağlıklı ve cevval olan atalarımızın yaşam tarzından uzaklaşıp, kötü havalı, pis sınıflara çocuklarımızı doldurduğumuz için eski başarılarımızda

¹⁰ Behram Altay, “Rumeli Türküsü”, *Yeni Fikir*, C. 3, S. 22, Mayıs 1330, s. 701.

¹¹ EdhemNejad, “Yeni Mektebler”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 1, Kanunuevvel 1327, ss. 4-9.

¹² EdhemNejad, “Bedales Yeni Mektebi”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 2, Kanunusani 1327, ss. 33-38.

¹³ EdhemNejad, “Doktor Lietz’in Mektebi”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 5, Nisan 1328, ss. 129-133.

uzaklaştığımızı ifade eder. Bunun için de yapılması gereken yegane şey açık havada/doğada eğitimidir¹⁴.

Yeni Fikir önce hastalığı teşhis etmiş ve problemin eğitim sistemimizin sağlıklı öğrenciler yetiştirmesinde, bu sağlıklı öğrencilerin de ileride büyüdüklerinde, asker olduklarında vazifelerini tam olarak yapamadıklarında olduğunu belirtmiştir. Bu problemin çözüm önerisi de yine başta Nejat Bey olmak üzere dergi yazarlarından gelmiştir. O dönem Avrupa'da yeni yeni filizlenmeye başlayan izcilik (boy scout) dergi yazarlarının dikkatini çekmiştir. Aynen Avrupa'da okullardaki izcilik faaliyetleri gibi biz de öğrencilerin zinde kalmasını, doğayı tanımasını sağlayacak bir organizasyonun kurulması için tanıtıcı yazılar kaleme alınmıştır. Ethem Nejat Bey ilk olarak kaleme aldığı "Tatil Muhaceretleri I" ve "Tatil-i Müstemleke ve Muhaceretleri" ile "Mekteb Tatilleri" adlı makalelerinde Avrupa'da yaz aylarında öğrencilerin kamplara giderek doğa şartlarında eğitim aldıklarını, bizde de buna benzer uygulamaların yapılabileceğini söyler ki daha sonra tanıtmaya başlayacağı izciliğin temel felsefesini bu şekilde açıklar. "Hollanda'da Boy Scout" adlı yazısında Hollanda'nın kısa döneme kadar sadece fikri terbiyeye önem verdiğini ancak şimdi kurduğu boy scout ve girls scout teşkilatlarıyla beden gelişimine de gereken önemi verdiğini belirtir ve izciliğin temel prensipleri hakkında bilgi verir¹⁵. "Robert Baden Powel" adlı makalesinde ise General Baden Powel'in bu teşkilatı kurmasındaki temel sebepleri konu edinmiştir¹⁶. Bu konuda en dikkat çekici yazı ise "Müdafaa-i Milliye ve Terbiye III" başlıklı yazıdır. Bu yazıda Ethem Nejat Bey izciliği "nizamlı yeniçeri" olarak tanımlamış ve yapacakları işleri, bundan elde edilecek faydaları sıralamıştır¹⁷. Nejat Bey'in dışında Aybeyde bu konuda tanıtıcı bir makale kaleme almıştır¹⁸.

Elbette ki Ethem Nejat başta olmak üzere dergi yazarları izciliğin aynı zamanda çocukları askerlik mesleğine hazırlamak demek olduğunu farkındaydılar. Bu nedenle dergi mekteplerde askerlik eğitimi verilmesi ve çocukların zihnen ve bedenen askerliğe alıştırmaları gerekliliği üzerinde durur. Onlara göre Türklüğün kurtuluşu ancak bu şekilde gerçekleşebilir. Dergiye göre sağlıklı nesiller yetiştirmenin yollarından birisi spordur. Derginin birinci sayısından itibaren bazı spor dalları tanıtılmaya başlanmış, daha sonra ki sayılarda ise mekteplerde terbiye-i bedeniye konusuna değinilmiştir. N. Samsama tarafından birinci ve üçüncü sayıda futbol hakkında bilgiler verilmiş, oyunun tarihçesi, kuralları ve özellikleri okuyucuya aktarılmıştır¹⁹. Yine Ak Mirza'nın kaleme aldığı terbiyevi hikâye olan "Mekteplerde Güleş" adlı kısa yazıda güreş; Ethem Nejat Bey'in yazılarında ise ata sporumuz cirit ile ilgili bilgiler verilmektedir. Terbiye-i bedeniye konusunda başı yine derginin baş muharriri Nejat Bey çekmektedir. Ona göre terbiye-i bedeniye dersi bizim memleketimizde gerektiği kadar ihtimam görmemiş bir derstir. Hâlbuki Avrupa'da bir matematik, bir kimya, bir

¹⁴ EdhemNejad, "Dağlı, Bayırlı, Ovalı, Yaylalı Olmalıyız!", *Yeni Fikir*, C. 3, S. 19, Kanunusani 1329, ss. 587-593.

¹⁵ EdhemNejad, "Hollanda'da Boy Scout", *Yeni Fikir*, C. 1, S. 7, Haziran 1328, ss. 193-197.

¹⁶ EdhemNejad, "Robert Baden Powel", *Yeni Fikir*, C. 3, S. 22, Haziran 1330, ss. 683-689.

¹⁷ EdhemNejad, "Müdafaa-i Milliye ve Terbiye III –Boy Scout-Nizamlı Yeniçeri-", *Yeni Fikir*, C. 2, S. 10, Nisan 1329, ss. 295-305.

¹⁸ Ay Bey, "Boy Scout-Girl Scout", *Yeni Fikir*, C. 3, S. 16, Teşrinievvel 1329, ss. 515-517.

¹⁹ N. Samsama, "Futbol I", *Yeni Fikir*, C. 1, S. 1, Kanunuevvel 1327, ss. 26-30. N. Samsama, "Futbol Asosiyeshin", *Yeni Fikir*, C. 1, S. 3, Şubat 1327, ss. 86-90.

fizik kadar ehemmiyet verilen bir ders konumunda olan terbiye-i bedeniye dersi biz de alelade bir ders olarak görülmekte, dersin öğretmenlerine ise gereken değer verilmemektedir²⁰. Bununla da yetinmeyen Nejat Bey mekteplerde bu dersin nasıl verilmesi gerektiği konusunda da yazılar kaleme almıştır. Bu alanda o dönemin kabul gören jimnastik usullerinden bahisle çocuklarımıza en uygun yöntemin İsveç Jimnastiği olduğunu belirterek bu usul hakkında bilgiler vermiştir. Hatta resimler vasıtasıyla jimnastiğin nasıl yapılacağını, vücudun nasıl geliştirilebileceğini de öğretmiştir²¹.

Balkan Savaşlarından sonra Türk toplumunda Osmanlı Devletine karşı savaşan Balkan uluslarına karşı ciddi manada bir tepki doğmuş, bu tepki zamanla edebiyat ve basın alanında kendisini göstermiştir. Yazarlar özellikle Balkan uluslarının yürüttükleri milliyetçi politikalar neticesinde milli uyanışı sağladıklarını, bu milli uyanışın oluşmasında en büyük etkenin ise Türk ve İslam düşmanlığı olduğu noktasında hem fikirdirler. Rum, Bulgar ve Sırp'ların Rumeli Türklerine yapmış olduğu insanlık dışı vahşetler endişe verici boyuta ulaşmıştır. Dönemin yazarları kaleme aldıkları makale, nesir ve şiirlerde Türklere ve özellikle de Türk çocuklarına intikam hissi vermeye çalışmışlardır. Yeni Fikir dergisi de bu konuya hassasiyet göstermiştir. Özellikle Sabri Cemil Bey'in kaleme aldığı "Türk Çocuğunun Dileği", "Hıfzı'nın Vasiyeti" ve "Ümidi Kesmeyelim!" adlı şiirleri ile Behram Lütfi'nin "Patlamaz mı Bombalar" adlı şiirlerinin teması intikam hissidir. Ethem Nejat Bey de yazılarından intikam hissine büyük önem vermiştir. Bir yandan bedenlen çocukları güçlendirmenin gerekliliğinden bahsederken diğer yandan manen onları intikam hissi ile donatmamız gerektiğinden söz etmektedir.

Derginin Diğer İlgili Alanları: Ziraat ve Hayvancılık

Yeni Fikir'in üzerinde önemle durduğu bir diğer nokta ziraat ve hayvancılık konusudur. Dergi, ülkemizin bir ziraat memleketi olmasına rağmen ziraata gereken önemin vermediğinden şikâyetçidir. Bu nedenle ilköğretimden başlayarak mekteplerimizde ziraat derslerinin programlarda yer alması taraftarıdır. Bu sayede mekteplerden çıkacak çocukların memur olma arzusundan biraz olsun uzaklaşarak ziraatla uğraşabileceklerini ve memleketin kalkınacağını öngörmektedir. Bu konuda Ferid Bey, başta Belçika olmak üzere, Fransa, Amerika, İspanya, Almanya ve Norveç'te iptidai mekteplerinde ziraat derslerinin verildiğini, bizim memleketimizde ise bu konuya gereken önemin verilmediğini ileri sürerek bu derslerin yaş gruplarına göre ne şekilde tedris edileceğini anlatır²². İlerleyen sayılarda yine Ferid Bey bu defa Darülmüalliminlerde ziraat derslerinin ne şekilde verilmesi gerektiği ile ilgili bir makalesi ile karşılaşırız. Manastır Darülmüallimininde ziraat müallimi olan Ferid Bey bu dersin ne şekilde verildiğini ayrıntılarıyla anlatır ve bu şekilde ilk öğretimden itibaren ziraat derslerinin müfredatlara girmesini talep eder²³. Darülmüallimininde eğitim gören geleceğin öğretmenlerinin gittikleri köylerde en yeni usûl ziraatı halka öğretmesi ve halkı aydınlatması için dergide ziraat

²⁰ EdhemNejad, "Terbiye-i Bedeniye Nasıl Ehemmiyet Veriyorlar! Bizde, Avrupa'da", *Yeni Fikir*, C. 1, S. 3, Şubat 1327, ss. 70-74.

²¹ EdhemNejad, "Mekteplerde Askerlik ve İsveç Jimnastiği", *Yeni Fikir*, C. 3, S. 18, Kanunuevvel 1329, ss. 568-572.

²² A. Ferid, "İbtidai Mekteplerinde Ziraat Dersleri", *Yeni Fikir*, C. 1, S. 1, Kanunuevvel 1327, ss. 9-13.

²³ A. Ferid, "Manastır Darülmüallimininde Ziraat Dersleri Nasıl Okunuyor?", *Yeni Fikir*, C. 1, S. 6, Mayıs 1328, ss. 167-172.

ders örneklerine yer verilmiştir. Numune tarlalarının hazırlanışı, toprak hakkında bilgiler verilmesi ve toprağın işlenmesi, köy mekteplerinde hava rasathanelerinin kurulması ve ölçümler yapılması gibi konularda örnekler ve ameli uygulama yöntemlerinin verilmesinin yanı sıra, Belkıs İclal Hanım tarafından da Macaristan ve Belçika’da bulunan kız ziraat mektepleri hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Dergi ayrıca Avrupa’da bulunan ziraat mekteplerine Osmanlı talebelerinin ne şekilde gidebilecekleri ile ilgili bilgilendirmelerde de bulunmuştur. Çiftçiliğin en az diğer meslekler kadar değerli ve kazanç getiren bir uğraş olduğunu göstermek, çocukları ve gençleri bu mesleğe ısındırmak için şiirler²⁴ ve hikâyeler de kaleme alınmıştır. Bu hikâyelerden “Zengin Böcekçi”²⁵ ve “Bal Bahçesi”nde Nejat Bey kendisine meslek olarak çiftçiliği ve hayvancılığı seçen gençlerin nasıl zengin oldukları ve müreffeh yaşam sürdürdüklerini konu edinerek gençleri bu mesleği seçmeye özendirilmektedir.

Sadece ziraat değil hayvancılık konusunda da dergide yazılar yayınlanmıştır. Aybey “Avrupa’da ve Memleketimizde Sütçülük”²⁶ isimli makalesinde bir kıyaslamaya giderek ülkemizdeki mevcut durumu ortaya koymuş ve yeni usul süthaneler hakkında hayvancılık ile uğraşanları bilgilendirmiştir. Tarlalardaki ürünler için faydalı ve zararlı kuşlar hakkında verilen bilgilerin yanı sıra ipek böcekçiliği ve arıcılık hakkında da en yeni usûller tanıtılmıştır.

Ağaçlar ve ormanlar da derginin ilgilendiği ana konulardan birisi olmuştur. İlk kez Ethem Nejat Bey ve Ferid Bey’in öncülüğünde gerçekleştirilen “Ağaç Bayramları” dergi sayfalarında ayrıntılı bir şekilde anlatılmış ve fotoğraflarına yer verilmiştir.²⁷ Bunun yanı sıra Ferid Bey’in “Ormancılık” adlı makalesi orman köyleri hakkında önemli bilgiler ihtiva etmektedir.

Derginin yazar kadrosuna baktığımızda dergide sürekli yazı yazanlar olduğu gibi bazı sayılarda yazarların olduğu görülmektedir. Genel itibariyle muallimlerin yayınladığı bir meslek dergisi hüviyetinde olan Yeni Fikir’de derginin kurucuları olan Ethem Nejat ve A. Ferid Beylerin yanında Behram Lütfü, Sabri Cemil, Belkıs İclal, Aybey, Üsküdarlı Ali Enver, Faik Ali, Mehmet Emin, Mehmet Zeki, Demirtaş, Ak Mirza, Yusuf Ziya, Ahmet Cemal, Subhi Ethem, Aslan Turgut, Milaşlı İsmail Hakkı, Hüseyin Avni, Cahide Nevres, Erturan, Mehmet Fatim, Ahmet Nuri, Demir Polat ve Hüseyin Remzi gibi isimlerin yazılarına rastlanmaktadır.

Sonuç

Osmanlı Devletinin siyasi, iktisadi, hukuki ve sosyal hayatında önemli değişim ve dönüşümlerin yaşandığı II. Meşrutiyet dönemi, basın yayın sahası açısından da oldukça canlı bir dönem olarak göze çarpmaktadır. Devletin karşı karşıya kaldığı krizler neticesinde başta aydınlar olmak üzere toplumun çeşitli kesimleri kurtuluş çareleri aramaya başlamışlar ve bu kurtuluş çarelerinin geniş kitleler tarafından anlaşılması ve taraftar kazanılması için basın etkili bir güç olarak kullanılmıştır.

²⁴ Sabri Cemil, “Çiftçiliği Sevl”, *Yeni Fikir*, C. 3, S. 20, Mart 1330, ss. 632-633.

²⁵ EdhemNejad, “Zengin Böcekçi”, *Yeni Fikir*, C. 3, S. 19, Kanunusani 1329, ss. 614-617. EdhemNejad, “Bal Bahçesi”, *Yeni Fikir*, C. 3, S. 17, Teşrinisani 1329, ss. 545-549.

²⁶ Aybey, “Avrupa’da ve Memleketimizde Sütçülük”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 1, Kanunuevvel 1327, ss. 14-20.

²⁷ “Manastır Darülmuallimininin Ağaç Bayramı”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 4, Mart 1327, ss. 121-124.

II. Meşrutiyeti gerçekleştiren İttihatçı kadro'nun devleti kurtarmak için siyasi argüman olarak kullanmaya başladığı Türkçülük fikrinin sistematik hale getirilmesi için ilk etapta Türkçü nitelikli dernekler ve bu derneklere bağlı dergiler yayınlanmaya başlamıştır. Bu çalışmada, dönemin Türkçü dergilerliteratüründe adı çok sık geçmeyen Yeni Fikir dergisinin inceleme ve tahlili yapılmaktadır. 1327 (1911) yılında Ethem Nejat ve A. Ferid Beyler tarafından Manastır kentinde yayınlanmaya başlayan Yeni Fikir Dergisi yayınlandığı ilk sayılardan itibaren eğitim konularına ağırlık vermiş ve adeta bir meslek dergisi hüviyetinde olmuştur. Ancak Balkan Savaşlarının oluşturmuş olduğu siyasi ve sosyal hava derginin yayın politikasında önemli bir dönüşüme neden olmuş, derginin sekizinci sayısından itibaren Türklük ve Türkçülük ile ilgili yazılar ağırlık kazanmış ve bununla bağlantılı olarak eğitimin milli karakteri üzerinde durulmaya başlanmıştır. Yeni Fikir Dergisi bu özelliği dolayısıyla Osmanlı Devletinde yayınlanan ilk Türkçü eğitim dergisi olmuştur.

Derginin içeriğine bakıldığı takdirde ilgi alanının sadece eğitim konularıyla sınırla kalmadığı görülmektedir. Ethem Nejat ve A. Ferid Beylerin üzerinde ısrarla durdukları ziraat, ticaret ve hayvancılık konularında 1913 yılında çıkarmaya başladıkları "Toprak" Dergisi kadar olmasa da Yeni Fikir'de de bu konuların ağırlık taşıdığı söylenebilir. Dergi, terbiye-i bedeniye, spor, izcilik, çiftçilik, ticaret ve özellikle de muallimlere sunmuş olduğu ders örnekleri ile Osmanlı coğrafyasında takip edilen bir dergi olmuştur.

Ek: Yeni Fikir Dergisi İçindekiler

Cilt: 1, Sayı:1, 15 Kânunuevvel 1327

Yeni Fikir Nasıl ve Niçin Çalışacak

Yeni Mektebler

İbtidaiyeMekteblerinde Ziraat Dersleri

Avrupa'da ve Memleketimizde Sütçülük

Amerika Mektepleri

Futbol I

Manastır Darümuallimini İçin (Şiir)

Mecmuamızın Müsabakası

Edhem Nejat

A. Ferid

Aybey

Üsküdarlı Ali Enver

N. Samsama

Faik Ali

Cilt: 1, Sayı: 2, 15 Kânunusani 1327

Bedales Yeni Mektebi

Çiftçilik ve Hanımlarımız

Fenike ve Fenikeliler

Şikago'dan Garba I

Köylerde Leyli Mektebler

Arzu-ı Tabii

Fenni Gezinti-Mektebim, Çocuklarım

Toprak

Birinci Müsabakaya Cevab

Teşekkürlerimiz ve Muhabere

EdhemNejad

Belkıs İclal

F(e). M(im). N(un).

Üsküdarlı Ali Enver

EdhemNejad

Mustafa

Mehmed Zeki

A. Ferid

Cilt: 1, Sayı: 3, 15 Şubat 1327

Macaristan'da Ev Kadınlığı ve Ziraat Tahsili	Belkıs İclal
Terbiye-i Bedeniyeye Nasıl Ehemmiyet Veriyorlar! Bizde, Avrupa'da	Edhem Nejat
Köy Mekteblerinde Hava Rasathaneleri	A. Ferid
O Köy Hâcesinin İşleri	Elif Ayn
Bıçaksız Katiller (Şiir)	Mehmed Emin
İngiltere Kraliçesi Çocuklarını Nasıl Büyütüyor?	Demirtaş
Futbol Asosiyeşin	N. Samsama
İslâh-ı Huruf, Tamim-i Maarif	
Sa'y ve Ahlâk	Mustafa
"Servet ve Mesai İştiraki" Hakkında Konferans Planı	Ak Mirza
Müşabakaya Cevab	
Yeni Müşabakamız	
Açık Muhabere	
Cilt: 1, Sayı: 4, 15 Mart 1327	
Tatil Muhacereti I	Edhem Nejat
Ağaçları Sevelim	A. Ferid
Sakın Kesme (Şiir)	Mehmed Emin
Böcek Sanatı	M.Syreya
Manastır Darülmualimininin Ağaç Bayramı	
Seher-Kıymetli Anlar	Yusuf Ziya
GrebenaMektepleri	Ahmed Cemal
Yeni Müşabakamız	
Geçen ki Müşabakamızın Hali	
Açık Muhabere	
Cilt: 1, Sayı: 5, 15 Nisan 1328	
Doktor Lietz'in Mektebi	Edhem Nejat
Ormancılık	A. Ferid
Mektebim ve Belçika Kız Ziraat ve Ev Kadınlığı Mektepleri	İclal Belkıs
Toprak Ders ve Tecrübeleri	A. Ferid
Şikago'dan Garba-San Fransisko II	Üsküdarlı Ali Enver
Manastır'ın Tedkikat-ı Hevaiyesi	Edhem Nejat
Yazı ile Meram	
Sürek Avı ve Köylü Arkadaşlarım	Mehmed Zeki
El İşleri ve Resim Sergisi	
Yeni Müşabakamız	
Eski Müşabakamız	
Muhabere	
Cilt: 1, Sayı: 6, 15 Mayıs 1328	
Yeni Fikir'in Teşekkürü	
Tatil-i Müstemleke ve Muhaceretleri	Edhem Nejat
Manastır Darülmualimininde Ziraat Dersleri Nasıl Okunuyor?	A. Ferid

Köy Muallimi Olunca	Demirtaş
İbn-i Haldun: Hayatı-Zamanı-Mesleği-Eserleri	SubhiEdhem
Diabolo	Ak Mirza
Toprakların Dersi	A. Ferid
Kardeşim Celal'e I	Muharrem
Celal'e II	Muharrem
Heyet-i IslahiyeDarümualliminde	
Darümuallimin Kongresi	
Cilt: 1, Sayı: 7, 15 Haziran 1328	
Hollanda'da Boy Scout	Edhem Nejat
Toprak Ders ve Tecrübeleri	A. Ferid
Aksa-yıŞark'da İslamlık	Üsküdarlı Ali Enver
Memâlik-i Osmaniye Şimendiferleri ve	
Ticaretgâh Şehirlerimiz	Ak Mirza
Mekteb Tatilleri	Edhem Nejat
Ders Örnekleri I- Hava İle Kaplıyız	A. Ferid
Amerika Usulü Tedris	
Avrupa Ziraat Mekteblerine Nasıl Girilir?	
Kargalar	Mehmed Zeki
Çocuklarım	Behram Lütfi
Geçen Müsabakanın Cevapları I	Behram Lütfi
Geçen Müsabakaya Cevap II	Mehmed Zeki
Cilt: 2, Sayı: 8, Şubat 1329	
Yeni Fikir'in Sözleri	
Kırgızlar	Arslan Turgut
Yeni Lisan ve Tekâmülü	Edhem Nejat
Müdafaa-i Milliye ve Terbiye	EdhemNajat
Haritasızlık	A. Ferid
Takdirlere Layık Bir Teşebbüs:	
Kırda Terbiye Mektebi	
Cilt: 2 Sayı: 9, Mart 1329	
Darümualliminlerde Ziraat	A. Ferid
Müdafaa-i Milliye ve Terbiye II –Gaye-	Edhem Nejat
Maarif Nazırı Şükrü Beyefendiye	Yeni Fikir
Ağaç Bayramları Hakkında	
Evlad Mübadelesi I –Orhan'dan Annesine- (Hikâye)	
II –Orhan'dan Anneciğine-	
III –Alim Efendi Kabunif'den Orhan'a	
Mekteblerimizde Fransızca İnhisarı	Ak Mirza
Çiftçilik	Aybey
“Terbiye Harekatı” Havadisi	
Cilt: 2, Sayı: 10, 1 Nisan 1329	
Müdafaa-i Milliye ve Terbiye III	
–Boy Scout-Nizamlı Yeniçeri-	Edhem Nejat

Mekteplerde Numune Tarlaları II
Yeni Yazı
Rumeli'deki Türkler Ne Olacak!
Tedrisat-ı İbtidaiye Kanunu
Bütün Dünyada Ne Kadar İslâm Var?
Anadolu'da Hübb-i Maarif
İlmi Tavsiyeler

Milaslı İsmail Hakkı
Mehmed Zeki
Yeni Fikir
Süleyman Fehmi

Cilt: 2, Sayı: 11, 1 Mayıs 1329

Müdafaa-i Milliye ve Terbiye IV –Çeteci-
Rumeli'den Mektublar
Türk Gücü
Mesud Köyün Mektebi
Kendimizi Koruyalım
Anadolu'da Bir Köyde Mühim Bir Konferans
El İşleri ve Yara Sarmak
Müsabaka Cevabları
Yeni Müsabaka

Edhem Nejat
Hüseyin Avni
A. Ferid
Aybey

Cilt: 2, Sayı: 12, 1 Haziran 1329

Terbiyede İnkılâb Lazım
Memleketimizi Tanıyalım ve Tanıtalım
Gençlik ve Güçlüler
Konferanslar
Ziraat ve Ev Hanımlığı Mektebi
Muallim ve Muallimelerin İzdivacı Meselesi
Zavallı Çocuklar
Amerikalılar Nasıl Öğretirler
Müsabaka Cevabları
Yeni Müsabakamız

İsmail Hakkı
Yeni Fikir
Belkıs İclal
Aybey

Cilt: 3, Sayı: 13, Temmuz 1329

Yeni Fikir'in Üçüncü Cildi
Müdafaa-i Milliye ve Terbiye V
-Terbiye ve İrşad Fedailerini-
Rumeli'yi Unutma (Şiir)
Resim Öğretmenin Yolu I
Sanayi Mekteplerimiz
Beş Senelik İdadiler Ne Oluyormuş?
Müsabaka Cevabları
Yeni Müsabakamız

Edhem Nejat
Sabri Cemil
İsmail Hakkı
A. Ferid
Yeni Fikir

Cilt: 3, Sayı: 14, Ağustos 1329

Muallimleri Tamamlamak
Mekteplerde Canlı, Ateşin Hayat İsteriz
Resim Öğretmenin Yolu II
Medresenişinine (Şiir)
Manastır'da İlk ve Son Muallimler Kongresi

Edhem Nejat
İsmail Hakkı
Sabri Cemil

Müsabaka Cevabları
Yeni Fikir'in Müsabakası

Cilt: 3, Sayı: 15, Eylül 1329

Muallimlikte Saadet Var Mıdır?
Manastır-Resne Cevlânı
Altın Arslan (Şiir)
Sizden Beklediklerimiz
Türk Çocuğunun Dileği (Şiir)
MekteplerdeGüleş
Kıyafet Meselesi
Avrupa'ya Talebe İ'zâmı
Yeni Müsabakamız
Müsabaka Cevabları

Edhem Nejat
Ferid
Hristo Botef
Cahide Nevres
Sabri Cemil
Ak Mirza
Behram Lütfi

Cilt: 3, Sayı: 16, Teşrinievvel 1329

Terbiye ve Musiki
Çocuk Bahçeleri
Hıfzı'nın Vasiyeti (Şiir)
Memleketimiz Sanayi Mektepleri Ne Öğretmeli?
Japonya
Güneş ile Lekeleri ve Boğaziçi Seylabı
Boy Scout-Girl Scout
Çekilen Ziyafetlerde Verilen Pastalar
Dert Hangisi; Mektepler mi, Mektebçiler mi?
Faideli Kuşlar
Terbiye Şuun ve Mülahazaları
Yeni Müsabakamız
Müsabaka Cevabları

Edhem Nejat
Sabri Cemil
Sabri Cemil
A. Ferit
Aybey
Aybey

Cilt: 3, Sayı: 17, Teşrinisani 1329

Vatan Neye Derler?
Bir Genç Valideye Mektup
Yurt İçin (Şiir)
Terbiye Meselesi
Fatih'e Doğru!
Kendi Kendimizi Kurtarmaya Çalışalım
Bal Bahçesi
Terbiye Şuun ve Mülahazaları
Yeni Müsabakamız
Müsabaka Cevabları

Edhem Nejat
Sabri Cemil
Behram Lütfü
Edhem Nejat

Cilt: 3, Sayı: 18, Kânunuevvel 1329

Ders-Terbiye
Ümidi Kesmeyelim (Şiir)
Vatan (Şiir)
Japonya'da Hayat-ı Nisvan
Mekteplerde Askerlik ve İsveç Jimnastiği

Edhem Nejat
Sabri Cemil
Erturan
Mehmed Fatin
Edhem Nejat

Kargıcak Muallimi Süleyman Efendi	N. Samsama
Bir Muallimin Harb ve Esaret Notları	Ahmed Nuri
Yine Bir Damla Zehir	Behram Lütfü
Köylerde Mektebçilik	Mehmed Zeki
Terbiye Şuun ve Mülahazaları	

Cilt: 3, Sayı: 19, 1 Kânunusani 1329

Terbiye Şuun ve Mülahazaları	
Dağlı, Bayırlı, Ovalı, Yaylalı Olmalıyız!	Edhem Nejat
Muallimlerde Saadet	Demir Polat
Derste Uyku	Sabri Cemil
Oğlumun Düşüncesi (Şiir)	Sabri Cemil
Patlamaz mı Bombalar? (Şiir)	Behram Lütfü
Gençlik Marşı	
Mekteplerde Askerlik ve İsveç Jimnastiği	Edhem Nejat
Zengin Böcekçi	Edhem Nejat

Cilt: 3, Sayı: 20, Mart 1330

Gece Gezintileri Hakkında	
Dağlı, Bayırlı, Ovalı, Yaylalı Olmalıyız! II	Edhem Nejat
Muallimler İş Başına!	Sabri Cemil
Hakanlara Doğru! (Şiir)	Behram Altay
Çiftçiliği Sev (Şiir)	Sabri Cemil
Güçlülerle Beraber Keşiş Dağlarında ve Mağaralarda	Behram Lütfü Altay
Darülmualiminlerde Ziraat	Hüseyin Remzi
Terbiye Şûun ve Mülahazaları	

Cilt: 3, Sayı: 21, 1 Mayıs 1330

Mekteplerde İsyân	Edhem Nejat
Muallimler Kurtaracak Fakat Nasıl?	İsmail Hakkı
Düşmanlarımızın Hakiki Kuvvetleri	A. Ferid
Çocuk ve Mekteb (Şiir)	Sabri Cemil
Ağaç Bayramı	Mehmed Zeki
Tuhaf Bir Makale	Behram Altay
Bir Muallimin Harp ve Esaret Notları	Ahmed Nuri

Cilt: 3, Sayı: 22, Mayıs 1330

Robert Baden Powel	Edhem Nejat
Türk Devr-i Âlem Siyami ve Mektupları	
Rumeli Türküsü	Behram Lütfü
Mekteb Binalarıyla Dâhilleri	Edhem Nejat
Bursa Darülmualimini İstanbul'dan Bursa'ya Yaya	

KAYNAKÇA

- “Manastır Darülmualimininin Ağaç Bayramı”. *Yeni Fikir*, C. 1, S. 4, Mart 1327.
 “Rumeli’den Mektuplar”. *Yeni Fikir*, C. 2, S. 11, Mayıs 1329.
 “Yeni Fikir Nasıl ve Ne İçin Çalışacak”. *Yeni Fikir*, C. I, S. 1, Aralık 1911.
 “Yeni Fikir’in Sözleri”. *Yeni Fikir*, C. II, S. 8, Şubat 1913.

- “Yeni Fikir”. *Tasvir-i Efkâr*, 26 Nisan 1913.
- A. Ferid. “İbtidai Mekteblerinde Ziraat Dersleri”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 1, Kanunuevvel 1327.
- A. Ferid. “Manastır Darülmuallimininde Ziraat Dersleri Nasıl Okunuyor?”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 6, Mayıs 1328.
- Aybey. Boy Scout-Girl Scout”, *Yeni Fikir*, C. 3, S. 16, Teşrinievvel 1329.
- Aybey. “Avrupa’da ve Memleketimizde Sütçülük”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 1, Kanunuevvel 1327.
- Behram Altay, “Rumeli Türküsü”, *Yeni Fikir*, C. 3, S. 22, Mayıs 1330.
- Behram Lütfi. “Rumeli Türküsü”, *Yeni Fikir*, C. 3, S. 22, Mayıs 1330.
- EdhemNejad. “Bal Bahçesi”, *Yeni Fikir*, C. 3, S. 17, Teşrinisani 1329.
- EdhemNejad. “Bedales Yeni Mektebi”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 2, Kanunusani 1327.
- EdhemNejad. “Dağlı, Bayırlı, Ovalı, Yaylalı Olmalıyız!”, *Yeni Fikir*, C. 3, S. 19, Kanunusani 1329.
- EdhemNejad. “Doktor Lietz’in Mektebi”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 5, Nisan 1328.
- EdhemNejad. “Hollanda’da Boy Scout”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 7, Haziran 1328.
- EdhemNejad. “Mekteplerde Askerlik ve İsveç Jimnastiği”, *Yeni Fikir*, C. 3, S. 18, Kanunuevvel 1329.
- EdhemNejad. “Müdafaa-i Milliye ve Terbiye III –Boy Scout-Nizamlı Yeniçeri-” , *Yeni Fikir*, C. 2, S. 10, Nisan 1329.
- EdhemNejad. “Müdafaa-yı Milliye ve Terbiye I”, *Yeni Fikir*, C. 2, S. 8, Şubat 1328.
- EdhemNejad. “Robert Baden Powel”, *Yeni Fikir*, C. 3, S. 22, Haziran 1330.
- EdhemNejad. “Terbiye-i Bedeniyeye Nasıl Ehemmiyet Veriyorlar! Bizde, Avrupa’da”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 3, Şubat 1327.
- EdhemNejad. “Yeni Mektepler”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 1, Kanunuevvel 1327.
- EdhemNejad. “Zengin Böcekçi”, *Yeni Fikir*, C. 3, S. 19, Kanunusani 1329.
- Mehmet Zeki. “Rumeli’deki Türkler Ne Olacak?”, *Yeni Fikir*, C. 2, S. 10, Nisan 1329.
- N. Samsama. “Futbol Asosiyeshın”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 3, Şubat 1327.
- N. Samsama. “Futbol I”, *Yeni Fikir*, C. 1, S. 1, Kanunuevvel 1327.
- Sabri Cemil. “Çiftçiliği Sev!”, *Yeni Fikir*, C. 3, S. 20, Mart 1330.
- Sabri Cemil. “Rumeli’yi Unutma”, *Yeni Fikir*, C. 3, S. 13, Temmuz 1329.
- Tevetoğlu, Fethi. Türkiye’de Komünist Faaliyetleri, Ankara, 1956.
- Tunaya, Tarık Zafer. Türkiye’de Siyasal Partiler, C. II, Mütareke Dönemi, İstanbul, 2007.
- Tunçay, Mete. Türkiye’de Sol Hareketler, BDS Yayınları, İstanbul, 2000.
- Varlık, Bülent. “Tanzimat ve Meşrutiyet Dergileri”, *Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türkiye Ansiklopedisi*, C. 1, İletişim Yayınları, İstanbul 1985.